

ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ: ДОСВІД ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У кожного українця не вистачає часу для вивчення історії свого краю, свого міста чи села. Ми пропонуємо створити краєзнавчий гурток або творче об'єднання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, де б кожний, починаючи з першого класу, вивчав історію свого рідного міста. У нашому випадку це рідне місто Київ – столиця України. Нижче ми пропонуємо ідейно-тематичний зміст проведення тематичної пішохідної екскурсії містом Києвом.

Ключові слова: *Золоті ворота, Золотоворіцький сквер, Володимирська вулиця, Софія Київська, Десятинна церква, 400-річна липа, Десятинна вулиця, пам'ятник Володимирі Великому, Володимирська гірка, Андріївська церква.*

ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ І КУЛЬТУРИ: ОПИТ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У кожного українця не хватаєт времени для изучения истории своего края, своего города или села. Мы предлагаем создать краеведческий кружок или творческое объединение учащихся общеобразовательных учебных заведений, где бы каждый, начиная с первого класса, изучал историю своего родного города. В нашем случае это родной Киев - столица Украины. Ниже мы предлагаем идейно-тематическое содержание проведения тематической пешеходной экскурсии по городу Киеву.

Ключевые слова: *Золотые ворота, Золотоворіцький сквер, Владимирская улица, Софія Киевская, Десятинная церковь, 400-летняя липа, Десятинная улица, памятник Владимиру Великому, Владимирская горка, Андреевская церковь.*

STORIES OF HISTORY AND CULTURE: EXPERIENCE OF EXCURSION ACTIVITIES

Every Ukrainian does not have enough time to study the history of her land, her city or village. We propose the creation of a local lore circle or a creative association of students of general education institutions, where everybody, starting from the first class, would study the history of his hometown. In our case, this is the hometown of Kiev - the capital of Ukraine. Below we offer the ideological and thematic content of the thematic walking tour of Kiev.

Key words: *Golden Gate, Zolotovoritsky Square, Volodymyrska Street, Sofia Kyiv, Decay Church, 400-year-old linden, Desyatinnaya Street, monument to Volodymyr the Great, Vladimir Hill, St. Andrew's Church.*

Сьогоднішній стрімкий політ часу залишає мало радісних миттєвостей пізнання життя у всій його різноманітності. В 2015 році, а саме 15 липня – минуло 1000 років з дня смерті Великого Князя Київського Володимира Святославовича (962-1015), хрестителя Київської Русі. В істориків залишається багато неоднозначних запитань щодо життя і діяльності видатного київського князя. Так, у юних дослідників-другокласників творчого об'єднання «Юні кияни» виникає ідея відвідування пам'ятних місць часів Київської Русі – «Міста Володимира. Х ст.».

Учні разом зі своїми батьками та рідними вирушили у мандрівку довжиною у тисячу років від пам'ятки оборонного зодчества XI ст. «Золотих воріт» (рис. 1).

Незважаючи, що Золоті ворота були побудовані вже після смерті Володимира Святославовича у 1019-1026 роках юним дослідникам було цікаво дізнатися про історичну роль пам'ятки і відкриття в 1982 році збудованого над руїнами воріт павільйон-музей «Золоті ворота».

Наступною зупинкою став мініатюрний всього 0,57 га площі (як для масштабу міста) Золотоворіцький сквер – пам'ятки природи місцевого значення. Де 1899 році встановлено чавунний фонтан, який визнано пам'ятником архітектури і мистецтва (рис. 2).

Вийшовши на Володимирську вулицю, одну із найстаріших у місті Києві (відома з X ст.) юні кияни поринули в історію утворення вулиці. Це була головна міська вулиця, що вела від парадного в'їзду Золотих воріт до головного храму – Софійського собору та до княжих і боярських палаців Старокиївської гори. Однією з особливостей вулиці є велика кількість меморіальних дощок видатних особистостей, як киян так і гостей міста, які у різні часи проживали на Володимирській (рис. 3).

Але на жаль, не всі меморіальні дошки у Києві кажуть правду. Дощка на Володимирській, 28 стверджує, що саме у цьому будинку з 1885 до 1889 роках жив художник Віктор Васнецов розписуючи Володимирський собор. Насправді цього не могло бути, оскільки цей будинок було побудовано у 1886 році. Жив великий художник у будинку № 42 по тій же Володимирській вулиці.

І ось, ми підійшли до Софії Київської (рис. 4). Пам'ятка української архітектури та монументального живопису XI ст., одна з небагатьох уцілілих споруд часів Київської Русі. У 2011 році на 35-тій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО було визнано, що Софію заклали у 1011 році і роком святкування її 1000-ліття оголосили саме 2011 рік. Понад 200

років вважалося, що головний собор було побудовано сином Володимира Святославовича Ярославом Мудрим.

Але наші сучасники, українські науковці Надія Нікітенко та В'ячеслав Корнієнко довели, що Софія Київська була закладена і майже закінчена хрестителем Русі князем Володимиром у 1011-1015 роках (XI ст.).

Кульмінацією нашої мандрівки крізь тисячоліття стало відвідування руїн фундаментів Десятинної церкви, яка є археологічною пам'яткою національного і міжнародного значення (рис. 5).

Споруджена у 989-996 роках за наказом Володимира Святославовича, який на її побудову та утримання виділив десятину своїх прибутків – десятину, звідки і походить назва. Зруйновано 6 грудня 1240 року ордами хана Батия.

Сучасний стан музеєфікації руїн Десятинної церкви нас не вразив, адже нагадував скоріше будівельний майданчик ніж сакральну споруду часів Київської Русі. Милувала очі лише 400-річна липа ймовірно висаджена митрополитом Петром Могилою поблизу Десятинної церкви, у тіні якої сидів і Тарас Шевченко. Її висота 5 м, обхват 3 м.

Липа – символ жіночого початку богині любові і краси – Ладюю. Вважається, що липа виконує бажання – київське дерево щастя!

Загадавши бажання, ми вирушили по одній з найкоротших вулиць міста – Десятинній довжиною всього 270 м до найстарішого скульптурного пам'ятника Києва – пам'ятник Володимирі Великому. Відкрито 10 жовтня 1853 року, став одним із символів міста і розташований на нижній терасі Володимирської гірки на місці виноградників Михайлівського Золотоверхого монастиря. Традиційно пов'язується з хрещенням киян у 988 році. У 1988 році потрапив на радянську ювілейну монету з нагоди 1000-ліття Хрещення Русі.

У підсумку, ми окреслили найвагоміші державні реформи Володимира Святославовича:

1. Запровадив нове зведення законів усного звичаєвого права, яке Нестор-літописець назвав «Уставом земляним».
2. В кінці 80-х років X ст. Володимир здійснив адміністративну реформу пославши 12 своїх синів до різних міст Київської Русі.
3. З 988 року почав насаджувати християнство, як офіційну релігію Київської Русі.

Закінчилась наша мандрівка словами пророцтва апостола Андрія Первозванного: «Чи бачите гори ці? На цих горах засіє благодать Бога, буде велике місто, і Бог спорудить багато церков». Апостол піднявся на гори, благословив їх і поставив хрест. На цьому місці на Андріївському узвозі стоїть Андріївська церква, збудована в середині XVIII ст. Саме з цієї

території розпочалась розбудова столиці давньоруської держави. Але про це ми дізнаємося з наступної мандрівки...